

Dnes fantázia, zajtra skutočnosť v podaní Jánošíka

strana 5

*Ctime si jeseň
života po celý rok,
nielen v októbri*

strana 2

*Prehľad omší
počas blížiacich
sa vianočných
sviatkov*

strana 3

*Technické
služby mesta Svit
bilancujú*

strana 15 - 19

Z úcty k našim seniorom

Pri príležitosti októbra, mesiaca, kedy si chceme uctiť múdrosť a skúsenosti starších pripravilo mesto Svit 23. októbra kultúrne podujatie, na ktorom prítomných zabávala oblúbená Gizka Oňová a kapela LOS BRADOS. Pri tejto príležitosti bola tiež vyhodnotená Mestská petangová liga za rok 2023 - 3. miesto Slovenský červený kríž, 2. miesto ZO Jednoty dôchodcov Svit, 1. miesto ZO Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov.

Slávnostné uvítanie novonarodených detí

V sobotu 14. októbra sa v Obradnej sieni Domu kultúry vo Svite uskutočnilo slávnostné uvítanie detí - nových občanov mesta Svit za účasti primátorky Dáši Vojsovičovej, prostredníctvom Zboru pre občianske záležitosti. Primátorka privítala 15 detí narodených v roku 2022 a 2023. O príjemnú atmosféru sa postarala hudobným vystúpením Súkromná základná umelecká škola Fantázia. Prítomných privítala a prihovorela sa primátorka, z ktorej rúk si rodičia prevzali kyticu, spomienkovú knihu, finančný príspevok a zapísali sa do pamätnej knihy mesta.

Detičkám, novonarodeným občanom prajeme všetko najlepšie!

Mgr. Ľuboslava Kukurová, foto: Ing. Peter Kostka

Vianoce 2023

Rozpis bohoslužieb v Kostole sv. Jozefa Robotníka vo Svite

17. 12. 2023 3. adventná nedeľa - sviatosť pokánia pred sviatkami	Svit a Pod Skalkou	od 14.30 - 16.30
24. 12. 2023 4. adventná nedeľa - Štedrý deň	Svit Pod Skalkou	7.30, 10.30, 16.00, 24.00 9.00, 24.00
25. 12. 2023 Narodenie Pána	Svit Pod Skalkou	7.30, 9.00, 10.30, 18.00 9.00
26. 12. 2023 Sv. Štefan, diakon - 2. sviatok vianočný	Svit Pod Skalkou	7.30, 9.00, 10.30 9.00
KOLÁDA posviacky domov	Svit	26.12. od 14.00
		27.12. od 14.00
		28.12. od 9.00
		29.12. od 9.00
	Pod Skalkou	30.12. od 8.30
31. 12. 2023 Sv. rodina - Sv. Silvester	Svit Pod Skalkou	7.30, 10.30, 17.00 9.00, 17.00 - Bohoslužba Slova
1. 1. 2024 Panna Mária Bohorodička	Svit Pod Skalkou	7.30, 10.30, 18.00 9.00
6. 1. 2024 Zjavenie Pána - Traja králi	Svit Pod Skalkou	7.30, 10.30, 18.00 9.00
7. 1. 2024 Krst Krista Pána	Svit Pod Skalkou	7.30, 10.30, 18.00 9.00

Liturgické slávenia počas sviatkov Vianoce 2023/2024, gréckokatolíci Svite

16. 12. 2023 Sobota	16:00	Vianočná spoveď
	17:00	Liturgia sv. Jána Zlatoústeho
24. 12. 2023 Nedeľa - štedrý deň	9:00	Liturgia sv. Jána Zlatoústeho
	20:00	Veľké povečerie s litiou
25. 12. 2023 Pondelok	10:00	Liturgia sv. Bazila Veľkého
26. 12. 2023 Utorok	10:00	Liturgia sv. Jána Zlatoústeho
31. 12. 2023 Nedeľa	10:00	Liturgia sv. Jána Zlatoústeho
	16:00	Ďakovný Akatist
1. 1. 2024 Pondelok	10:00	Liturgia sv. Jána Zlatoústeho
6. 1. 2024 Sobota	10:00	Liturgia sv. Jána Zlatoústeho
7. 1. 2024 Nedeľa	10:00	Liturgia sv. Jána Zlatoústeho

Rozpis služieb Božích v Evanjelickom kostole vo Svite

3. 12. 2023 1. adventná nedeľa	8:15	služby Božie
5. 12. 2023	16:30	1. adventná večiereň
10. 12. 2023 2. adventná nedeľa	8:15	služby Božie
12. 12. 2023	16:30	2. adventná večiereň
17. 12. 2023 3. adventná nedeľa	8:15	služby Božie s prisluhovaním sviatosti Večere Pánovej
19. 12. 2023	16:30	3. adventná večiereň s prisluhovaním sviatosti Večere Pánovej
24. 12. 2023 Štedrý večer	16:30	služby Božie
25. 12. 2023 1. slávnosť Vianočná	8:15	slávnostné služby Božie
26. 12. 2023 2. slávnosť Vianočná	8:15	služby Božie
31. 12. 2023 Silvester	16:30	služby Božie na záver občianskeho roka
1. 1. 2024 Nový rok	8:15	novoročné služby Božie

Miestna skupina
Karpatskonemeckého spolku na Slovensku,
so sídlom v Poprade Vás srdečne pozýva na
Karpatsko-nemecké Vianoce,
ktoré sa budú konať
v Evanjelickom kostole vo Svite dňa
9. decembra 2023 o 15.00 hod.

Stretnutie na polceste

Klub absolventov Baťovej školy vo Svite sa 5. októbra stretol s Klubom absolventov Baťovej školy Partizánske. Bolo to ich druhé stretnutie na polceste. Spoločne sa prešli Martinom a vypočuli si komentovanú prehliadku mestom. Neskôr sa prešli Národným cintorínom, kde odpočívajú mnohí významní ľudia spojení s históriou mesta Martin. Po prehliadke sa odobrali do Gaderskej doliny, kde si dali vynikajúci obed a spoločne strávili čas v krásnom prostredí prírody. Výbor ďakuje svojim priateľom z Partizánskeho za príjemne strávený spoločný čas a tešia sa na ďalšie stretnutie na polceste.

Výbor K-ABS

Šetri energiou!

Mestská polícia Svit sa už niekoľko rokov aktívne zapája do celoeurópskej kampane Európsky týždeň mobility, ktorý prebieha v dňoch 16. -22. septembra.

Kampaň je ideálnou príležitosťou pre samosprávy, inštitúcie, organizácie, školy a podobne, otestovať nové formy čistej mobility, zhodnotiť súčasné dopravné návyky a výzvy a pokročiť smerom k udržateľnejšej mobilite. Tohtoročná téma ročníka Európskeho týždňa mobility (ETM) je **ŠETRI ENERGIU**. Zameriava sa na dôležitosť znižovania energetických nákladov a spotreby v oblasti dopravy, s cieľom dosiahnuť udržateľnú a efektívnu mobilitu.

Pre našich najmenších pripravila Mestská polícia Svit už tradične pestrý program plný prednášok, názorných ukážok práce príslušníkov MsP Svit a aktivít na dopravnom ihrisku, ale aj v areáli pred Kolibou. Aj keď im počasie nie vždy prialo, strávili spolu naozaj

skvelý čas. Na dopravnom ihrisku ZŠ Komenského si deti mali možnosť vyskúšať na svojich mini dopravných prostriedkoch jazdu podľa pravidiel cestnej premávky.

Do aktivít sa zapojili ZŠ Komenského, ZŠ Mierová, Materská škola vo Svite a Podskalke.

Prioritnou snahou MsP Svit pri preventívnych aktivitách je vstúpenie pravidiel cestnej premávky deťom od útleho veku a vychovať tak zodpovedných účastníkov cestnej premávky.

Zhrnutie:

Počet aktivít, ukážok, prednášok: 10

Počet zúčastnených žiakov: 510

Mgr. Erika Danková

Dnes fantázia, zajtra skutočnosť

Keď sa povie „za všetkým hľadaj ženu“, je to vo väčšine prípadov pravda :-). A inak tomu nebolo ani 6. a 7. októbra 2023, keď sme boli svedkami predstavenia folklórneho súboru Jánošík s niekoľko násobným standing ovation.

Za celkovým nápadom pripraviť predstavenie s názvom „Dnes Fantázia, zajtra skutočnosť“ stojí riaditeľka súboru Mgr. Eva Oravcová, ktorá program pripravovala pri príležitosti 65. výročia Jánošíka. Prišla však pandémia a na dva roky akoby zastavila kultúru. Lenže láska k tancu je silnejšia ako choroba, či vojna. Tanečníci navrhovali počas nezvyčajných rokov aj online vo svojich domovoch a vystupovanie pred verejnosťou im všetkým veľmi chýbalo.

Tanečný súbor Jánošík vznikol 22 rokov po vybudovaní mesta Svit, v povojnovom období, keď mladý huslista František Pristač dostal poverenie zo Závodného klubu ROH vytvoriť tanečnú skupinu, ktorá by vedela poslúžiť pri rôznych spoločensko - kultúrnych akciách v meste a jeho okolí. Za pomoci bývalého tanečníka SLUKu Jána Kratochvíla sa to podarilo v lete roku 1956, keď sa skupinka nadšených tanečníkov stretávala dvakrát do týždňa pod názvom „Tanečný súbor Jánošík“.

A s tým prišiel aj nápad ukázať folklór inak. Tak, ako prirodzene v meste Svit vznikol. Úplne prirodzene opísať atmosféru mladého mesta a záujmy mladých ľudí, ktorí sem prišli za štúdiom a prácou. Poukázanie práve na túto spojitosť v nejednom hostívi vyvolalo príjemnú spomienku na časy minulé, ako ruka v ruku popri práci vznikali vzťahy, priateľstvá, rodiny, ako si ľudia po práci vedeli nájsť čas na zábavu a odreagovať sa. A presne tak, ako pred tým poukázali na to, ako je dôležité aj dnes mať čas na seba, na vzťahy, že práve tie dávajú našim životom zmysel.

Ako hovorí samotná autorka, riaditeľka súboru Eva Oravcová:

„Nie som rodáčkou zo Svit, ale moji rodičia, ako aj ich rodičia áno a preto som nasávala ich príbehy a čakala, ako ich raz pretavím do vystúpenia. A ten čas prišiel. Oslovila som aj bývalú tanečnicu súboru Vendelínu Michna. Je režisérkou mnohých divadelných predstavení a v neposlednom rade pedagogičkou na konzervatóriu v Košiciach a preto sa mi s ňou veľmi dobre spolupracovalo. Dokázali sme moje predstavy pretaviť do skutočného vystúpenia popretkávaného hereckým výkonom Baťu so svojou pani manželkou, dobovými kostýmami, tancami od pôvodných zbojníckych- odzemkových tancov až po projekciu pletárskej výroby pančúch a piesní, ktoré k tomu ladili.“

Okrem samotného súboru, tanečníkov, hudobníkov, či technického vybavenia, za programom stálo aj samotné vedenie mesta Svit, stredná škola, ktorá do programu šla uniformy a v neposlednom rade Ing. Vlado Zentko, ktorý nielenže zapožičal rekvizity z Múzea Baťa pod Tatrami, ale ako znalec v danej problematike poskytol aj veľa užitočných rád a informácií, čo sa mohlo a nemohlo stať.

Dokonca aj Mestská knižnica Svit poslúžila knihou „600 hesel, Baťa“ a stala sa tak predlohou pre názov vystúpenia. Do úvahy prichádzali aj iné Baťove mottá, ako napríklad „Lahký krok, pružný skok“, ale súbor odhlasoval vizionársky asi najsilnejší názov, ktorý sa po dvoch rokoch pretavil do skutočnosti.

Práve skutočnosť, aké dielo sa na javisku vo Svite podarilo odhrať, vlieva nádej, že je to len začiatok pre tento program, ktorý zažije ešte veľa repríz.

Mgr. Monika Koumalová, foto: Jozef Vokal

Takto si my žijeme, na Školskom internáte vo Svite

Školský internát (ŠI) je súčasťou SOŠ polytechnickej J. A. Baťu vo Svite. V tomto školskom roku 2023/ 2024 k nám na ŠI nastúpilo 114 žiakov. Sú žiakmi našej školy študujúci v rôznych odboroch. Ubytovaných máme slovenských žiakov, aj žiakov z Ukrajiny, ktorí sú súčasťou nášho výchovno - vzdelávacieho procesu. Celý tím vychovávateľiek, pod vedením Bc. Čajkovej, sa snaží venovať všetkým bez rozdielu a ohľadu na to, odkiaľ pochádzajú, alebo z akých pomerov sú.

Staráme sa o študentov počas týždňa vo dne aj v noci, vtedy sa o nich stará pani vychovávateľka Nebusová tak, aby sa cítili pohodovo a bezpečne. Inkluzívnym prístupom sa snažíme pripravovať pre všetkých našich žiakov rôzne aktivity, ktoré sú zamerané na ich potreby a ich osobnostný rozvoj. Na začiatku šk. roka sme si pripravili aktivitu s názvom „Zoznamka“, ktorá bola cielená na vzájomné spoznávanie sa. Bola plná zábavy a smiechu, a hlavne splnila účel navzájom sa zoznámiť.

Pohyb je pre zdravý vývoj človeka dôležitý a tak je v športových krúžkoch, pod vedením Mgr. Spišákovej zastrešený formou volejbalu, stolného tenisu, floorbalu a rôznych relaxačných cvičení. Organizujeme spolu rôzne športové turnaje o ktoré majú žiaci ŠI veľký záujem.

Krúžok varenia a pečenia, pod vedením Mgr. Lackovej, žiaci absolvujú pravidelne v kuchynkách ŠI, kde praktizujú rozmanité činnosti a získavajú zručnosť potrebné pre život. Pečú, varia a využívajú aj rôzne netradičné techniky prípravy a ozdoby jedál. Ich šikovnosť je prezentovaná pri rôznych aktivitách na internáte, ale aj mimo neho.

Redakčný krúžok, pod vedením Bc. Sotákovej, je zameraný na rozvoj informačných technológií, tvorbu internátneho časopisu **Pavučina**, ktorý spolu tvoríme počas celého šk. roka spolu so žiakmi ŠI. Členovia tohto krúžku tiež dokumentujú cez fotoaparát všetky akcie, ktoré sa konajú na internáte aj mimo neho a následne tak prezentujú na stránke školy a širokej verejnosti našu spoločnú činnosť.

Tvorivé aktivity a šitie, pod vedením Mgr. Koreňovej, sú zamerané na manuálnu zručnosť žiakov a rozvoj ich kreativity. Výrobky, ktoré si členovia krúžku vyrobia slúžia na výzdobu ŠI, ale aj na rôzne príležitosti, ku ktorým sú žiaci prizvaní. Vzájomne, spolu s krúžkom varenia a pečenia, vytvárame aj aktivity zamerané na medzigeneračnú spoluprácu, ktorú chceme aj naďalej rozvíjať. Staršia a mladšia generácia si má vzájomne čo odovzdať.

Školský internát SOŠ polytechnickej vo Svite nepozná nudu. Dni si užívame v príjemnom prostredí nášho internátu a telocvične a aj naďalej sa budeme snažiť pripravovať aktivity a podujatia na základe potrieb našich žiakov.

Vychovávateľky ŠI SOŠ polytechnickej J. A. Baťu vo Svite

Poslanecký zbor zasadol do lavíc po deviatykrát 26. októbra. Úvod, ako zvyčajne patril zhodnoteniu plnenia prijatých uznesení mestského zastupiteľstva, ktoré predniesla novozvolená hlavná kontrolórka mesta **Dana Meriačová**. Zároveň poslanci schválili novú hlavnú kontrolórku plán kontrolnej činnosti a to na obdobie od 1. novembra 2023 do 30. júna 2024.

Nasledovala rozsiahlejšia diskusia (v rámci bodu rokovania č. 4), ktorú vyvolala odpoveď na interpeláciu poslankyne Marianny Šramkovej z predchádzajúceho rokovania zastupiteľstva. Odpovede v interpelácii sa týkali mestskej plavárne a jej prevádzky.

- Poslanecký zbor vzal na vedomie Správu o činnosti Mestskej polície Svit za obdobie do 1. januára 2023 do 30. júna 2023 a tiež Monitorovaciu správu Programového rozpočtu Mesta Svit za 1. polrok 2023.

- Poslanci sa hlasovaním zhodli na zmene bežného rozpočtu na rok 2023. Schválené bolo aj poskytnutie finančných prostriedkov Základnej škole na Komenského ulici na preklenutie časového nesúladu pri realizácii projektu Fotovoltaických zariadení FVE.

- Zastupiteľstvo hlasovaním schválilo prenájom nebytových priestorov na 2. poschodí Zdravotného strediska spoločnosti TMB Design, ktoré budú využívané za účelom poskytovania kozmetických služieb a maderoterapie. Taktiež schválili dva prenájmy pozemkov na záhradkárске účely (parcely č. KN-C 229/176 a č. KN-C 9/11).

- Poslanci hlasovaním rozhodli o stiahnutí z rokovania bodu programu č. 7. Ten pojednával o zmene rozpočtu mesta týkajúcej sa kapitálových výdavkov. Rozsiahla diskusia na tému financovania rekonštrukcie Materskej školy na Mierovej ulici vyústila do poslaneckého návrhu na stiahnutie bodu z rokovania a nariadenia vykonania

kontroly hlavnej kontrolórky. Kontrola sa má týkať úpravy rozpočtu Materskej školy a financovania projektu jej rekonštrukcie.

Interpelácie

- **Denisa Martinková** podala písomnú interpeláciu týkajúcu sa financovania kapitálových výdavkov pri prestavbe materskej školy. Otázky v interpelácii: 1. Prečo došlo k prekročeniu rozpočtu rekonštrukcie MŠ v porovnaní s pôvodným projektom? Boli tieto dôvody predvídateľné, alebo sa objavili nečakané komplikácie? Ako boli uzatvorené zmluvy na túto stavbu v časti dodávky kuchynského vybavenia a interiérového zariadenia? Boli dodržané všetky relevantné predpisy a rozpočtové pravidlá pri podpise dielčích zmlúv? Existuje plán na dodatočné financovanie tejto stavby, ak by sa ukázalo, že náklady budú vyššie, ako bolo pôvodne predpokladané? Ako sa plánuje pokryť prekročenie finančného rozpočtu, budú sa tieto financie čerpať z iných projektov? Aké opatrenia má mesto v pláne prijať, aby sa v budúcnosti predišlo podobnému prekročeniu rozpočtu pri projektoch. Ako je možné, že vznikli neoprávnené výdavky v sume viac než 1 milión eur?

- **Ivana Švagrovská** predložila rozsiahlu interpeláciu týkajúcu sa Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja, resp. Plánu rozvoja obce.

Vážení čitatelia, radi by sme Vás informovali, že tento výpis z rokovania mestského zastupiteľstva je informatívny a priestorovo obmedzený. Úplný videozáznam nájdete na www.youtube.com/@mestosvit6078. Videozáznamy už nebudú uverejňované na webovom sídle mesta (www.svit.sk), ale len na YouTube kanáli. V prípade, že máte záujem prečítať si kompletnú zápisnicu z rokovania, nájdete ju na www.svit.sk/mesto/mestske-zastupitelstvo/dokumenty-msz/zapisnice-zastupitelstva-mesta.

Videozáznam celého rokovania si môžete pozrieť odfotením tohto QR kódu a otvorením odkazu:

Daniela Virostko

■ **15. septembra** bola hliadka MsP Svit požiadaná hliadkou Obvodného oddelenia Policajného zboru (OO PZ) Svit o súčinnosť pri roztržke v jednom z miestnych pohostinstiev. Po príchode na miesto bolo zistené, že osoba mužského pohlavia v značne podnapitom stave napádala fyzicky a slovne iných zákazníkov pohostinstva. Muž bol následne predvedený na útvar OO PZ vo Svite, kde príslušníci MsP vykonávali počas úkonov s osobou a predvedením asistenciu hliadke OO PZ Svit.

■ **16. septembra** v skorých ranných hodinách hliadka prijala telefonické oznámenie od obyvateľky jedného z nájomných bytov, ktorá uviedla, že z jedného z bytov sa šíri zápach po spálenine a že zápach cítiť v celom bytovom dome. Hliadka po príchode

Z denníka Mestskej polície

na miesto zvonila a búchala na uvedené dvere bytu, bez odozvy. Na miesto bola privolaná osádka Hasičského záchranného zboru, ktorá dvere do bytu otvorila. V byte sa nachádzal muž, ktorý spal na gauči. Ten bol následne zbudzený. Bol viditeľne pod vplyvom alkoholu a hliadke MsP uviedol, že nepočul zvonenie, ani búchanie na dvere. Príčinou prudkého zápachu bol pripálený hrniec na sporáku. Hliadka uvedenú udalosť zdokumentovala, identifikovala osobu a vec ďalej posunula na miestne príslušný úrad.

■ **25. septembra** vo večerných hodinách službukonajúca hliadka prijala telefonické oznámenie, že na Štúrovej ulici je otvorená

kanalizácia a kanalizačný poklop je spadnutý na dne kanálu. Hliadka po príchode na miesto zabezpečila otvor kanalizácie a zdokumentovala udalosť. Táto bola ihneď nahlásená poverenému pracovníkovi Technických služieb mesta Svit, ktorý zjednal nápravu.

■ **27. septembra** hliadka na základe podnetu všímavého občana preverovala oznámenie o tom, že na ul. Hlavnej (na ceste 1/18), na križovatke v smere do Batizoviec, nefungoval semafor. Ten neprepínal do režimu, ktorý umožňuje prechod chodcov z jednej strany na druhú. Uvedená porucha bola následne nahlásená stavbyvedúcemu výstavby železníc.

Mgr. Erika Danková

android

Stiahnite si mobilnú aplikáciu

V OBRAZE

ktorá vám umožní sledovať:

- Kultúrne a športové podujatia
- Fotogalériu
- Aktuality
- Úradnú tabuľu

iOS

Okienko pre záhradkárov - november

Kolobeh je pre záhradkára veľmi známy pojem. Od prvého dňa po Novom roku si záhradkár zaznamenáva, kde čo nakúpil a kde čo zasadí, či naseje. A tak v neskorjej jeseni zhodnotí, ako dopadlo jeho plánovanie a rast počas leta až po jesenný zber.

V závere septembra sa konala Mestská výstava ovocia a zeleniny vo Svite, ale aj okresná v Spišskej Belej. Všetkým, ktorí sa zapojili ďakujeme. Nielen za to, že ukázali, aké plodiny vieme dopestovať pod našimi Vysokými Tatrami, ale sa aj podelili s inštruktážou, ako sa im darilo počas vegetácie. Vieme, že príroda nás skúšala, ale napriek nehostinným podmienkam záhradkári dopestovali krásne odrody jablč, menej hrušiek, pochválili sa nadpriemernými úrodami paradajok a papriek. Niektoré exponáty boli pre návštevníkov mimoriadne zaujímavé nielen tvarom, ale aj neznáme druhom. Výstavy sa zúčastnilo spolu 284 návštevníkov a 18 tried s 236 žiakmi.

♣ Dúfame, že medzi záhradkármi prebudíme opäť dobrú vôľu výmeny skúseností a pomoc pri pestovaní nových odrôd, ktoré nám ponúkajú aj pestovateľské skúšobne. Dnes, keď do popredia prichádzajú takzvané „dovolenkárské“ záhrady, chceme vyzdvihnúť to, že živé ploty z tují a borievky juniperis, ktoré sú hosťiteľmi chorôb, môžeme nahradiť stĺpovými ovocnými stromami rôznych odrôd, ale aj plodiaceimi kríkmi a ťahavými plotmi, ktoré ostávajú zelené, ale aj viacfarebné.

♣ Teraz, keď už jeseň prevzala moc, začíname po opadaní listov pripravovať záhrady na jesennú výsadbu nových stromov, ale aj ošetrovanie záhonov. Je čas na výsadbu jesenného cesnaku, jeden odporúča sadiť ho do 15. októbra, ale ja po otepľovaní odporúčam pripraviť si hriadku a keď dlhodobá predpoveď hlási nástup mrazov, až vtedy sadím cesnak. Nakoľko pri prvej možnosti sa mi cesnak v teplej jeseni prebudil, začal rásť a keď nastúpili mrazy spálilo mi zelené vňatky a po čase mi hnil ešte v hriadke. Zároveň, prikryvanie ihličnatými chvojkami zabránilo mačkám loviť nežiaducich hrabošov a hryzcov, preto prekrývam cesnaky len hoblinami, nie pilinami, nakoľko piliny sú tiež množiteľia hniloby, alebo nežiaducich plesní, kde sa môžu nachádzať aj nejaké lepidlá a pod.

♣ Každý záhradkár sa od začiatku zaoberá skladbou osadenia plodín počas celého roka. Ved' nie je ľahké bez skúsenosti nasadiť, alebo nasiať plodiny po sebe, nakoľko niektoré práve blokujú rast, alebo sa nehodia ani byť vedľa seba. Niektoré potrebujú pôdu bez čerstvých organických hnojív, hlavne koreňová zelenina a niektoré, práve pre rast, ho potrebujú čo najviac. Tu patria zemiaky, aj hluboviny.

♣ Ovocné stromy potrebovali opateru vo forme jarného rezu, ako aj predjarného postreku proti prezimujúcim škodcom, ale záhradkár si musí pomôcť aj tým, že osloví suseda s prosbou o radu ako pokračovať. Vieme sa dočítať o pomoci aj v odborných knihách, ale keď sa robia ukážky a semináre, je to najlepšie lebo je lepšie raz vidieť, ako stokrát počuť.

♣ Plodov býva málo, záhradkári riešia plodivosť osadením samooplivými odrodami. Napriek tomu, v dnešnej dobe sa opäť pohrávame s otázkou záchranu starých odrôd, do popredia dávame výsadbu rezistentných odrôd. Hľadajme stromčeky od riadne renomovaných odborníkov. Výsadbu robme na jeseň, je lepší predpoklad zakorenenia. Jamu je dobre vykopať v predstihu, aby sa odvetrala a netreba šetriť s kompostom a rôznymi predpísanými prísadami, NPK, oporným kolíkom, nezabúdajme na označenie. Aj po výsadbe, ale aj na starých stromoch, robíme vápenný náter až do výšky minimálne prvého rozkonárenia. Môžeme kmene obalovať aj v tomto období lepovými pásmi, nakoľko aj teraz vyliezajú škodcovia do korún stromov, nasadia tam pod kôru larvy, ktoré sa prebudia až na jar. Niektoré ostávajú len v póroch kmeňa.

♣ Prišiel čas, keď sa záhradkár po ťažko skúšanom období môže tešiť z dopestovaných plodín. Niektoré sú na zimné odloženie v podobe zaváranín, na uskladnenie do komôr, či do pivníc. Tu je opäť potrebné vedieť, ako najlepšie uložiť zdravé, nepoškodené plody, aby sme zabránili podliehaniu skaze. Pivnice musia byť dobre vetrané a delené, nakoľko nemôžeme do jedného priestoru uložiť zemiaky s jablkami. Jablká po čase pohltia pach zemiakov a nie sú dobré na konzumáciu. Je potrebné robiť pravidelne prehliadku, aby sa netvorili hnilobné časti, tie pri dotykoch sa rýchlo prenášajú na ďalšie. Najhoršia je pre ovocie čierna hniloba, keď po nedôslednej kontrole zničí aj polovicu odloženej úrody.

♣ Koreňovú zeleninu zas nemôžeme uložiť do vlhkých priestorov, kde podlieha plesni a skorému vyrastaniu. Ovocie aj zelenina je lepšia, keď je nadrobno nakrájaná a vysušená. Ne stráca vitamíny ani chuť, aj skladovateľnosť a náchylnosť na poškodenie je menšia. Ovocie veľmi dobre chutí v zimných mesiacoch a zároveň v dnešnej dobe sú v predaji sušené ovocia do čajov.

♣ V tomto čase budeme vrubľe strihať v zimných mesiacoch a odkladať do pivníc. Kôstkoviny sa strihajú do konca januára a jadroviny do konca februára. Je dobré mať všetko zapísané.

♣ V období, kým nie je zamrznutá pôda, môžeme zasieť aj petržlen a mrkvu. Na jar máme skorú polievkovú zeleninu aj bez sadenia do skleníkov.

♣ Takto môžeme v rýchlosti spomenúť aj celý rok... Ale nezabúdajme na prechádzky po záhrade aj v zimných mesiacoch. Môžeme kontrolovať poškodenie stromov a kríkov od rôznej zveriny. Pri prechádzke prinesme niečo na zobnutie sýkorkám a drobnému vtáčťu, zaveste to na konáre, aby ich nemohli túlavé mačky napadnúť. Na jar sa vám odvdáčia prvou likvidáciou škodcov.

Príjemné chvíle v záhrade želá

Jozef Kalakaj, predseda OV SZZ PP

PROGRAM MESTA SVIT DECEMBER 2023

Fotoklub MAMUT Poprad
v spolupráci s Mestskou knižnicou vo Svite
Vás pozývajú na

AUTORSKÚ VÝSTAVU FOTOGRAFIÍ 2023

Vystavujúci : Rado Kubík a Jozef Potocký

**VERNISÁŽ SA USKUTOČNÍ VO VÝSTAVNÝCH
PRIESTOROCH MESTSKEJ KNIŽNICE MESTA
SVIT**

DŇA 3. NOVEMBRA 2023 O 16,00 HOD.

VÝSTAVA POTRVÁ DO 30. NOVEMBRA 2023.

2. decembra / sobota / 17:00 / Dom kultúry Svit **SPIEVANKOVO**

V SPIEVANKOVE sa všetci obyvatelia s veľkým očakávaním pripravujú na Vianoce. Ale v tom zhone akosi všetci zabudli na to najdôležitejšie. Čarovná vianočná hviezda je preč! A bez nej Vianoce predsa nezačnú...
Vstupné 14 €

3. decembra / nedeľa / 17:00 / pred DK Svit **ROZSVIETENIE I. ADVENTNÉHO SVETLA**

Príďte si s rodinou a priateľmi užiť atmosféru adventu a spolu s nami rozsvietiť prvú sviecu adventného venca. Sprevádzať nás bude FS Senior Jánošík.

9. decembra / sobota / od 12:00 / pred DK Svit **MIKULÁŠ**

Mikuláš / Súťaž vo varení kapustnice / Vianočné mini trhy / Rozsvietenie II. adventného svetla

Čaká Vás výborná vianočná atmosféra. Súťažiť budú rôzne družstvá z nášho mesta. Zároveň si budete môcť na trhoch zakúpiť remeselné výrobky a občerstvenie. Po vyhodnotení súťaže čaká na deti prekvapenie v podobe Mikuláša, anjela aj čerta. Samozrejmosťou bude aj malá sladkosť. Na koniec rozsvietime II. adventnú sviecu. Na svoje si prídu celé rodiny.

12. decembra / utorok / 12:00 / pred DK Svit **KAŠUBOVCI**

V súčasnosti pôsobia v zložení Ľudovít Kašuba - klávesy, spev a Martina Kreibich - spev. Oblúbená Hudobná skupina úspešne účinkuje na podujatiach po celom Slovensku a v Čechách. Kašubovci úzko spolupracujú aj s TV Šláger a Senzi TV. Vydali niekoľko CD a DVD nosičov. Ich mottom je, že hudba lieči. Najlepší pocit majú vtedy, keď ich piesne vyčaria úsmevy na perách. Veselé, melodické populárne piesne pochádzajú prevažne z vlastnej autorskej dielne Ľudovíta Kašubu. Ich koncerty zanechajú vždy v každom divákovi nezabudnuteľný zážitok.
Vstupné 14 €

17. decembra / nedeľa / 16:00 / Dom kultúry Svit **SMEJKO A TANCULIENKA**

Smejko, Tanculienka aj Huncúlik sa v novom predstavení **Zaber a makaj!** rozhodnú urobiť niečo pre svoje zdravie. A tak sa všetci traja dohodnú, že začnú poctivo cvičiť. Všetci traja... teda okrem Smejka...
Vstupné 14 eur.

17. decembra / nedeľa / 17:00 / pred DK Svit **ROZSVIETENIE III. ADVENTNÉHO SVETLA**

Príďte si s rodinou a priateľmi užiť atmosféru adventu a spolu s nami rozsvietiť tretiu sviecu adventného venca. Sprevádzať nás bude FS Jánošík.

23. decembra / sobota / 17:00 / pred DK Svit **ROZSVIETENIE IV. ADVENTNÉHO SVETLA**

Príďte si s rodinou a priateľmi užiť atmosféru adventu a spolu s nami rozsvietiť štvrtú sviecu adventného venca.

Zmena programu vyhradená!

Informácie: 052/ 78 75 114, www.svit.sk

SOBOTA
09
DEC, 2023

PRIPRAVUJEME PRE VÁS

MIKULÁŠ VO SVITE

*Svitské mini vianočné trhy
Súťaž vo varení vianočnej kapustnice*

Súťažné družstvá a predajcovia vianočných remeselných výrobkov a občerstvenia sa môžu prihlásiť do 2.12.2023 na tel.č. 0908406147, 052/7875114
mailom: eva.zoldakova@svit.sk

MESTO SVIT
MESTSKÁ KNIŽNICA
MESTA SVIT

Žiaci Mierovky sú „do hory i do vody“. Usilovní a v pohybe.

Od začiatku školského roka ubehlo doslova len pár mesiacov, ale žiaci Spojenej školy na Mierovej ulici toho už postihali neúrekom. Veď posúďte sami...

Od prvých krokov vo vode, cez splývanie, až k plávaniu

Prečo začať s plávaním a nikdy neprestať? Tých dôvodov je naozaj veľa. V prvom rade je to radosť a v tom druhom šport pre celé telo. Zlepšuje nastavenie človeka, sebadisciplínu a dôveru v seba samého. Deti, plavci z 3. A triedy úspešne ukončili intenzívny základný plavecký výcvik. Už dnes vedia, že sú viac odhodlanejší, samostatnejší a sebavedomejší.

Začiatky boli u niektorých naozaj ťažké, ale hrami vo vode sa s vodou rýchlo skamarátili. Naučili sa správne dýchať, splývať a napokon zvládli plavecký štýl kraul. Vyskúšali si aj plávanie bez pomôcok vo veľkom plaveckom bazéne a čerešničkou na torte boli skvelé, neobjávne skoky do hlbokéj vody. Odmenou pre všetkých plavcov bolo mokré vysvedčenie, ktoré im odovzdal vodník Svitko.

Mgr. Martina Špirková

Dopravná výchova na multifunkčnom ihrisku na Mierovke

Prvákom sa na ňom očividne páčilo. Vyskúšali si tu simulovanú cestnú premávku z pohľadu kolobežkára. Jazdili plynulo, s rešpektovaním základných dopravných značiek a semaforov. Ich bezpečnosť na ceste by mala byť pre všetkých zodpovedných prioritou. Veď cesty nepatria iba dospelákovi v rýchlych autách. Svoje miesto tu majú malí aj veľkí, cyklisti, kolobežkári i chodci! Malým účastníkom

cestnej premávky sa na čerstvom vzduchu podarilo jazdiť bez nehody. Prajeme veľa šťastných kilometrov všetkým účastníkom cestnej premávky.

Lenka Smolková

Turisti s túlavými topánkami na Čistých horách

Jednu októbrovú slnečnú sobotu sa dva krúžky - „Túlavé topánky“ a „Križom krážom okolím“ spojili, aby podporili dobrú vec - pomohli našej prírode a očistili ju od odpadkov. Zúčastnili sa 45. ročníka akcie „Čisté hory“, ktorá sa tento rok po prvýkrát nekoná iba v jeden deň, ale aktivita dobrovoľníkov je rozptýlená do dvoch mesiacov. Jednodňová akcia sa tak zmenila na súvislé dlhodobšie upratovanie našich veľhôr. Za vyše štyri desaťročia turisti a dobrovoľníci odľahčili prírodu o viac ako 65 ton odpadkov.

Naši žiaci sa vybrali turistickým chodníkom na Sliezsky dom. Väčšinu odpadkov tvorili obaly od potravín a cigariet, ale na naše prekvapenie smeti nebolo veľa. Preto sme si stihli užiť aj krásne počasie a potešiť oči a dušu pohľadom na štíty s bezoblačnou oblohou. Slnečné lúče nás motivovali k nášmu cieľu. Pri horskom hoteli sme zjedli naše zásoby a doplnili tekutiny.

Všetkým zúčastneným patrí veľký obdiv za to, že priložili ruku k dobrému dielu a za ich výkon. Ďakujeme aj koordinátorovi Čistých hôr Ing. Igorovi Stavnému za pomôcky, inštrukcie a malú odmenu na pamiatku pre účastníkov.

Mgr. Jarmila Zacherová, Ing. Viera Oleárová

Zo života ZO SZZP Svit

Naši milí členovia Základnej organizácie Slovenského zväzu zdravotne postihnutých (ZO SZZP) vo Svite navštívili 20. septembra 2023 Spišské divadlo. Pozreli si komédiu „MENO“, kde si dva manželské páry a ich rodinný priateľ vybrali meno pre budúceho syna.

Okrem toho vyšlo najavo veľa komických okolností, takže zápletky sa stupňovali. Napokon sa manželom, ktorí čakali syna, narodila dcéra. Takže meno, pre ktoré sa aj povadili, nemuseli použiť. Účastníci divadla sa zhodli, že sa na tejto hre dobre pobavili.

O niekoľko dní, 23. septembra sa vlakom vybrali do Trnavy, najzaujímavejšieho mesta na Slovensku, s bohatými historickými pamiatkami. Mali tam zabezpečeného sprievodcu, ktorý ich povodil rôznymi zákutiami starého mesta, ukázal návštevníkom Katedrálu sv. Jána Krstiteľa a krásnu Baziliku Sv. Mikuláša. Prešli sa okolo komplexu univerzitných budov, mestskej veže, mestského opevnenia, vošli aj do niekdajšieho žalára. Mesto Trnava sa im veľmi páčilo. Pre-

nocovali v mestskej časti Modranka a ráno už pokračovali vlakom do Bratislavy, kde si objednali plavbu loďou po Dunaji. Viezli sa do Devína a späť do mesta. V Devíne vyšli dokonca aj na zrúcaniny hradu Devín. Dodáva jedna z účastníčok výletu: „Málokto z nás si vedel predstaviť, aká mohutná stavba je hrad Devín. Kto vládol, vyšiel až do múzea s expozíciou pod poslednými hradbami a poniektorí boli aj na hradbách. Táto strategická vojenská pevnosť bola navštevovaná aj Štúrovcami a tak sme boli hrdí, že aj my sa môžeme pochváliť, že sme boli na tomto mieste. Hoci sme sa dosť nachodili a boli sme aj unavení, vracali sme sa domov plní krásnych dojemov.“

Za ZO SZZP Svit Ing. Kuzmíková

Ako Daniel Hevier ostal na Mierovke po škole

Škola po škole alebo S deťmi sa dá dohodnúť! Tak týmito dvoma titulmi sme slušne zaútočili na pána spisovateľa Daniela Heviera. Práve on nás poctil návštevou na našej Mierovke. V priestoroch telocvične počas niekoľkých hodín prebehlo nielen spoločné čítanie, rozprávanie vtipných príbehov, ale aj hádzanie kníh do basketbalového koša a autogramiáda s predajom kníh. Mimochodom, tá sa pre obrovský záujem pretiahla do neskorých poobedných hodín. Bol to čas, ktorý môžeme nazvať „po škole“.

Pán Hevier bol úžasný a na Mierovke sa mu naozaj veľmi páčilo. Zobrali sme svoje diktafóny, redaktorský šarm a v očakávaní sme mu položili niekoľko otázok, s ktorými nemal absolútne žiaden problém. Predstavili sme mu zároveň náš najlepší časopis a rozhovor sa mohol začať. Čo sme sa ho opýtali?

Pán Hevier, aké je to byť úspešným spisovateľom?

Je to príjemné, ak je človek úspešný. Ale ak je úspešný pri 99 knihách, tak pri tej 100. už nemusí byť, nemusí sa každá kniha podariť. Pri literatúre to nie je ako pri nejakej športovej disciplíne. Tá sa dá odmerať stopkami alebo metrom alebo gólmi. Každý vidí, že je to 3:0. No a pri mne si niekto povie, že Hevier je najgeniálnejší spisovateľ a niekto zas, že nevie ani písať. Dôležitý je podľa mňa ten vnútorný pocit, že som urobil so svojim talentom to najlepšie, čo som vedel. Snažil som sa ho nejako zveladiť, urobiť z neho dar aj pre ostatných ľudí.

Mnohí z nás sa riadia v živote rôznymi citátmi, výroky. Máte aj vy nejaký obľúbený?

Ale áno, ja mám veľa citátov. Ja dokonca zbieram citáty a nazývam ich, že „ČITATY“ lebo sú to väčšinou podčiarknuté miesta, toho čo čítam v knihe. A je ich tak veľa, že momentálne si na žiadny nespomínam (smiech). Spomínam si, že keď som bol približne vo vašom veku, používali sme takúto frázu: „Zastavte zemeguľu, chcem vstúpiť“.

Así vnímate rôznu celospoločenskú situáciu nielen v Európe, ale takmer na celom svete. Ak by ste mohli niečo zmeniť, čo by to bolo?

Ja vôbec nemám takú túžbu, ambíciu, meniť svet. Ja mám čo robiť, aby som zmenil samého seba. Takže pracujem skôr na tom, aby som zmenil sám seba, a potom mám takú nádej, že keď zmením sám seba, tak zmením aj ľudí okolo seba. Alebo možno aj niekoho, čo číta moje básne alebo moju tvorbu. Verím, že ľudia sa poučili zo svojich chýb.

Vieme, že vaša tvorba je veľmi pestrá. Máme však pocit, že práve tvorba pre deti je tá najdominantnejšia. Prečo? Alebo sa mylíme?

A to zas by som protestoval, že píšem iba pre deti. Píšem aj pre starších, aj pre teenagerov, píšem aj pre dospelých. Píšem aj také univerzálne knihy. To znamená, že ich môže čítať aj dospelý, dedko, babka, aj rodičia a deti. Robím nielen knihy, ale píšem aj texty piesní a rôzne ďalšie druhy umenia.

Kedy vo vás skrsla myšlienka, že sa stane spisovateľom?

Bolo to tak postupne. Ale úplne od malička, keď som ešte nevedel písať, vymýšlal som kadejaké riekanky, rytmizované básničky. Potom som kreslil, potom som písal rád slohy. Potom som bol zaľúbený do spolužiačky a tej som písal zaľúbené básničky. A tak pomaličky som to stále vrstvil, až sa to stalo mojou profesiou. Alebo mojim zamestnaním?

Vrátime sa ešte k vašej tvorbe. Odkiaľ beriete tu nekonečnú inšpiráciu?

Zo všadiaľ, kam chodím, čo vidím, čo počujem, čo čítam, čo sa mi sníva, pretože ja pracujem aj v spánku. Tam som dostal tiež inšpirácie na nejaké námety. Stojím napríklad v rade na pošte. Idem podať list a zrazu začnem uvažovať, že čo by sa stalo, keby tá pani za tým okienkom dostala obálku, kde bude

jej meno alebo meno jej dcéry. A už to tak domýšlam. Inšpirácie ma teda stále prenasledujú, čo môžem považovať za veľmi pozitívne.

Môžete nám opísať váš bežný spisovateľský deň?

Pokiaľ som doma a nie som na cestách, tak sa ráno zobudím, dám si kávu, niekedy si ani kávu nedám. Najskôr idem na Facebook a na Instagram, idem pozrieť koľko mám lajkov, či pribudlo. „Že iba 20?“ však inokedy býva 200. Potom napíšem nejaký status. Potom sa naraňajkujem, idem do roboty. Lebo ja stále chodím do práce. Mám ateliér, kde maľujem, kde skladám pesničky, kde píšem. Potom si urobím kávu, zahrám si šach s nejakým Brazílčanom alebo s nejakým Indom, ktorý je na druhom konci sveta na počítači. Poviem si, že si zahrám jednu partiu a zrazu zistím, že hrám 15. Medzitým samozrejme pozerám na ten Facebook, mailujem, smskujem, potom sa horko ťažko dostanem k niečomu, čo sa nazýva písanie. Napíšem 3 riadky a už som tak unavený, že si musím oddýchnuť. Je čas obedu. Poobede si pospím a stále mam výčítky, že som ešte nič neurobil. Potom zavolá Paľo Habera, že čo leňošim, že čo nepracujem, že on potrebuje slová aby mohol spievať. Vtedy ma to tak trochu nakopne, no a už je žiaľ večer. Je čas pozrieť dobrý seriál na Netflixe. Alebo si niečo prečítam. Máme 11 hodín večer. Je čas ľahnúť do postele. Ďalší deň vám už hádam nemusím opisovať (smiech).

Obohatilo vás dnešné stretnutie so žiakmi?

Nielen so žiakmi, ale aj s dospelými, pani učiteľkami. A aj s celým týmto mestom. Máte krásnu školu. To, že je pavilónová, je podľa mňa veľké plus. Veľký priestor, dlhé pestré chodby. A ten krásny lesopark okolo nej, to som už dávno nevidel. Perfektné miesto pre vaše deti. Môžu tu dýchať, využívať veľký areál na rôzne aktivity. Dnes som tu našiel veľa úžasných detí, vynikajúce pani učiteľky. A do cesty ste sa mi ešte priplietli aj vy. Ako tak pozerám na váš časopis, krása. Máte byť na čo hrdí. Bolo mi s vami všetkými veľmi dobre.

Je niečo čo by ste chceli odkázať mladšej generácii?

Hmmmmmm (ťažký povzdych) „Držte sa, aby ste nespadli“. A jeden taký slogan z mojej pesničky „Držím vám miesto“.

Ako vidíte, pána spisovateľa sme vôbec nešetrili. Vďaka rozhovoru pre náš časopis Školské očko sme oddiali jeho odchod ešte o niekoľko krásnych minút. Stretnutie s ním bolo inšpirujúce, energické a pre nás, mladých redaktorov, aj motivujúce. Máme sa ešte čo učiť. Takže asi budeme naďalej ostávať po škole na našej Mierovke a o pár rokov z nás vyrastú skutoční redaktori, či spisovatelia. Pán Hevier, ešte raz veľká vďaka. Tešíme sa na ďalšie stretnutie, ktoré bude možno už čoskoro. A tak, ako ste nám sľúbili, prečítajte si náš časopis a dajte nám vedieť, či sa Vám páčil.

*Dávid Dzugas, Sára Kokyová,
redaktori Školského očka
Spojená škola, Mierová Svit*

Začiatok nového školského roka na Komenského bol aktívny

Základná škola Komenského otvorila svoje brány a privítala žiakov a učiteľov s úsmevom a odhodlaním začať nový školský rok 2023/ 2024. Na prvom mieste je vždy výchovno-vzdelávací proces, ktorý je tvorený množstvom zaujímavých aktivít a zameraný na učenie sa prostredníctvom hry, zážitkov, ale v neposlednom rade na vytváranie si nových priateľstiev, získavanie nových návykov a taktiež na budovanie svojej vlastnej osobnosti. Už september sme v škole započali veľmi aktívne.

- Európsky deň mobility sa na našej škole pripomenul vo všetkých triedach a rovnako aj v Školskom klube detí (ŠKD). Žiaci sa rozprávali o možnostiach, ako znížiť premávku automobilov na cestách, ako zlepšiť kvalitu ovzdušia a znižovať negatívne dopady dopravy na životné prostredie.
- Naši najmenší sa zúčastnili aj výstavy ovocia a zeleniny a zorganizovali si Farebný týždeň, počas ktorého sa tematicky venovali rôznym aktivitám. Užili si spolu Deň srdca, Deň čokolády a Deň mlieka. Žiaci 9. ročníka sa na chvíľu stali učiteľmi, ôsmaci sa zúčastnili festivalu vedy v Poprade, šiestaci mali Deň jazykov, piatci absolvovali turistiku na Chatu Plesnivec,

štvrtáci objavovali silu magnetizmu zážitkovou formou, tretiaci a siedmci navštívili múzeum TANAP-u, druháci absolvovali plavecký výcvik a žiaci prvých ročníkov si vyskúšali aj netradičnú výučbu grafomotorických kútikov.

- Pohyb v tomto školskom roku sme naplno rozbehli turistickým výcvikom v športových triedach, plaveckým výcvikom v 2. ročníku a zdokonaľovacím plaveckým výcvikom v šiestom ročníku. Usporiadali sme už ôsmy ročník tradičného Jesenného behu Svitom, kde sme privítali 400 pretekárov z 12 škôl zo širšieho okolia.
- Miesto v septembrovom kalendári mala už tradične aj zbierka Biela pastelka, v kto-

rej sa nám spoločne podarilo vyzbierať 302,96 eur. Aktuálne na našej škole prebieha projekt Ponožkový október, ktorého cieľom je zber nepoužitých ponožiek, ktoré po vyzbieraní putujú ľuďom v núdzi či bez domova. Ak aj vy chcete prispieť, krabicu určenú na ponožky nájdete na recepcii školy.

O všetkých aktivitách našej školy sa môžete viac dočítať na našej facebookovej stránke alebo na stránke školy.

Lenka Mužilová

Beseda s Gustávom Murínom

V dňoch 5. a 6. októbra navštívil našu Mestskú knižnicu Svit spisovateľ, dramatik, scenárista, esejista, publicista a prírodovedec Gustáv Murín. Pre veľký záujem zo strany škôl sa besedy so spisovateľom konali netradične, v zasadacej miestnosti mestského úradu.

Zúčastnili sa ich žiaci 6., 7. a 8. ročníkov zo Spojenej školy na Mierovej ul. a stredoškôláci z SOŠ polytechnickej Jana Antonína Baťu vo Svite.

Témou besied bolo Slovenské národné povstanie. Tieto historické udalosti autor spracováva vo svojej trilógii, z ktorej sú vydané už dva diely, pod názvom „Povstanie - 60 dní národa“. Knihy mapujú jednotlivé dni povstania a ku každému dňu sa v nich nachádza jeden výnimočný príbeh, či ľudský osud. Prelína sa v nich unikátnym spôsobom všeobecná história s osobnými dejinami, a vypovedajú o tom, ako sa v hrôzach

svetovej vojny a vlastnej krvi rodil moderný slovenský národ.

Žiaci sa dozvedeli rôzne zaujímavosti. Napríklad aj to, že v tej dobe mali ľudia na dedinách zásoby jedla na rok a pol, alebo že deti mali len jeden pár topánok a ten nosili iba do kostola, inak chodili bosé. Téma vojny, s prihliadnutím na súčasnú svetovú situáciu, ovplyvňuje aj dnešnú mladú generáciu. V prezentácii použil pán Murín aj autentické fotografie z povstania a my, spoločne s účastníkmi besedy, dúfame, že sa nič podobné u nás už nezopakuje...

Mgr. Lucia Krafčíková

10 rád, ako znížiť spotrebu energie v bytových domoch

Aj v bytových domoch možno šetriť energie. Vyžaduje si to však ochotu a disciplínu všetkých zúčastnených strán. Možnosti, ako znížiť spotrebu energie v bytových domoch sú limitované a mnohé závisia od ochoty a vytrvalosti správcov, zástupcov vlastníkov a predsedov spoločenstiev. Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA) pripravila pre správcov, spoločenstvá v bytových domoch a vlastníkov bytov základné odporúčania, ako možno využívať energiu efektívne a motivovať vlastníkov, aby ňou zbytočne neplytvali.

1. Najväčšie úspory prináša komplexná obnova

Najväčšie úspory prináša komplexná obnova, predovšetkým to znamená zateplenie obvodového plášťa bytového domu, no pomôžu aj čiastkové opatrenia. Pri obnove bytového domu je možné využiť zvýhodnené úvery zo Štátneho fondu rozvoja bývania. Prostriedkov na komplexnú obnovu bytových domov je vo fonde je dostatok.

2. Zaizolujte rozvody tepla a teplej vody

V bytových domoch s podlahovou plochou nad 1 000 m² je povinnosť zaizolovať rozvody tepla a teplej vody. Toto opatrenie nie je investične náročné a oplatí sa aj menším bytovým domom.

3. Nové rozvody = menšie straty

Preverte, či sú v bytovom dome správne nadimenzované rozvody teplej vody. V obnovených domoch zvyčajne stačia potrubia s menšími priermi, ktoré pracujú efektívnejšie a majú menšie straty.

4. Vykurovaciu sústavu udržiavajte správne vyregulovanú

Aj keď ste v minulosti nechali vyregulovať vykurovaciu sústavu, treba ju pravidelne kontrolovať. Vyregulovanie je nutné preveriť najmä po zateplení obvodového plášťa bytového domu a výmene okien. Pri dôslednom vyregulovaní sa teplo dostáva rovnomerne do všetkých bytov a vykurovacie telesá reagujú na zmeny rýchlejšie.

5. Zabezpečte zatváranie vstupných dverí do domu

Skontrolujte, či je mechanizmus zatvárania vstupných dverí nastavený tak, aby sa vždy zatvorili. Predídete tým únikom tepla a spoločné priestory domu sa nebudú zbytočne ochladzovať. Často pomôže aj jednoduché upozornenie na dverách: Zatvárajte dvere, šetríme!

6. Vymeňte staré svetelné zdroje v spoločných priestoroch za úspornejšie

Keď nahradíte klasické svetelné zdroje v spoločných priestoroch

za LED, môžete usporiť až 80 % elektriny potrebnej na osvetlenie. A to naozaj nie je málo!

7. Nainštalujte senzory osvetlenia v spoločných priestoroch

Namiesto klasických vypínačov používajte pri osvetlení spoločných priestorov senzory. Snímače reagujú na pohyb, aj na denné svetlo a je pri nich možné nastaviť interval svietenia a sklon snímača. Toto opatrenie môže usporiť až 50 % elektriny v porovnaní s ovládaním osvetlenia len vypínačmi.

8. Pomôže aj úspornejší výťah a jeho rozumné využívanie

Preverte si možnosti, ako znížiť spotrebu elektriny na prevádzku výťahu. Je to možné aj realizáciou čiastkových opatrení. Kompletne výmena výťahu je finančne náročná, no môže ušetriť až 40 % nákladov na energiu. Fakt je, že obyvatelia domu väčšinou netušia, koľko stoja jednotlivé jazdy výťahom.

9. Monitorujte spotrebu energie v dome a sprístupnite informácie vlastníkovi

Základom je poznať vlastnú spotrebu energie. Zaujímavé môže byť aj porovnanie spotreby tepla, teplej vody a elektriny za posledných 5 rokov. Môžete z toho zistiť, či sa vám ju darí znižovať a kde ešte máte rezervy.

10. Informujte sa, ako energiou neplytváť

Väčšina vlastníkov bytov a nebytových priestorov napríklad nevie, že pri správnej vlhkosti v miestnostiach postačuje na dosiahnutie tepelnej pohody nižšia teplota. Využite možnosť získať bezplatne informačné materiály a odporúčania, ktoré sa pripravujú v poradenských centrách ŽIT ENERGIOU.

Bytový podnik Svit

zdroj: Slovenská inovačná a energetická agentúra SIEA

OZNAM O BURZOBLŠÁKU

Už tretí Svitský burzoblšák sa uskutoční dňa

11. novembra 2023

v priestoroch Spojenej školy na Mierovej ul. vo Svite. V čase od 14:00 - 18:00 h sa uskutoční výmena, predaj, či darovanie rôznych nepotrebných, alebo málo používaných vecí ako:

• oblečenie • knihy • potreby pre domácnosť • hračky • športové potreby • a iné...

Radi by sme v tejto tradícii pokračovali aspoň dvakrát za rok. Predajcovia sa môžu prihlásiť do 8. novembra 2023 emailom na: lesnalen@gmail.com, prípadne SMS na tel.č.: 0908 341 022.

Počet predajných miest bude obmedzený za registračný poplatok 10 eur. Pre kupujúcich je vstup voľný a vítaní sú nielen občania Svitu, ale aj okolia.

Srdečne vás pozývame.

Spoločenská kronika

Dňa 28. novembra uplynie 20 rokov od smutnej chvíle, kedy nás navždy opustil náš milovaný manžel, otec, dedko a švagor

Ján Dvornický.

S láskou a úctou spomínajú manželka, dcéra, syn, vnúčatka a ostatná rodina i priatelia.

Kto ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.

Uplynulo už 10 rokov do chvíle, kedy nás navždy opustil dňa 22. novembra 2013 a veľmi nám chýba náš manžel, otec, svokor, dedko a pradedko

Vladimír Turzák.

Vždy budeme na neho spomínať a nikdy nezabudneme. Kto ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.

S láskou smútiaca rodina.

Dňa 20. októbra sme si pripomenuli 10. výročie, čo nás navždy opustil náš manžel, otec a starý otec

Ferdinand Lauko.

Venujte mu prosím spolu s nami tichú spomienku a modlitbu.

S láskou a úctou spomínajú manželka Štefánia a dcéry Janka a Danka s rodinami.

Dňa 23. októbra 2023 uplynulo 10 rokov od smutnej chvíle, keď nás náhle, vo veku 70 rokov, opustil náš drahý manžel, otec a dedo

Ján Gajanec.

Napriek plynúcemu času sa k spoločne prežitým chvíľam radi v našich spomienkach vraciame.

Venujte mu spolu s nami tichú spomienku.

S láskou a úctou spomínajú manželka, dcéry, vnúčatá, ostatná rodina, priatelia a známi.

So žiaľom v srdci oznamujeme, že nás navždy opustili

22. september - **Božena Veselovská**

28. september - **Ján Fáber**

27. september - **Anna Kleinová**

4. október - **Mária Magdaléna Zimmerová**

Čeť ich pamiatke

MESTO SVIT

Oznam o voľnom pracovnom mieste / Ponuka práce
Mesto Svit prijme zamestnanca/ zamestnankyňu na voľné pracovné miesto

asistent/ka primátorky mesta.

- Nástup od 1. januára 2024
- Hrubá mzda: 875 - 1100 eur
(podľa platových tried a odpracovaných rokov v závislosti od dosiahnutého vzdelania, v zmysle § 10 Zákona 553/2003 Z. z.)
- Žiadosť je možné doručiť v termíne najneskôr do **10. novembra 2023** na adresu:

Mestský úrad Svit, Hviezdoslavova 268/32, 059 21 Svit

alebo e-mailom na adresu: msu@svit.sk

Kvalifikačné predpoklady, osobitné kvalifikačné predpoklady a iné požiadavky:
Ukončené stredoškolské vzdelanie, znalosť strojopisu, anglický jazyk - slovom a písmom, prax v samospráve alebo štátnej správe výhodou, bezúhonnosť, spoľahlivosť, časová flexibilita, schopnosť vysokého pracovného nasadenia, organizačné a komunikačné schopnosti, ovládanie softvéru MS OFFICE, znalosť komunikácie masovokomunikačných prostriedkov, vodičský preukaz skupiny B.

Detailné informácie o pracovnej ponuke nájdete na www.svit.sk, alebo tu:

Seniori, buďte obozretní a chráňte sa

Seniorom nad 60 rokov, ktorí patria do kategórie zákonom chránených osôb, sa venujeme celoročne. Táto skupina obyvateľov je totiž častým terčom závažnej trestnej činnosti. Jej dôsledkom je v „lepšom“ prípade strata celoživotných úspor, častokrát však majú takéto prípady tragickejší koniec.

Najúčinnším prostriedkom prevencie, ktorú vykonávajú príslušníci Mestskej polície vo Svite, sú priame stretnutia a rôzne druhy aktivít, či už ide o prednášky, alebo besedy. Seniori sú po takýchto stretnutiach odvádznejší a v mnohých prípadoch sa odhodlajú nahlásiť trestný čin. Lepšia informovanosť starších generácií pomáha znížiť latentnú podvodnosť - riziko nenahlásenia trestného hroziť najmä u osamelého žijúcich starých bez príbuzných, ktorí sa nestretávajú s inými ľuďmi, napríklad ani v seniorských organizáciách.

Pri príležitosti októbra - mesiaca úcty k starším sa 9. októbra konala preventívna beseda so seniormi v Dome opatrovateľských služieb (DOS) vo Svite, ktorú viedla príslušníčka Mestskej polície Svit Lívia Vojsovičová.

Odporúčame a vyzývame občanov, najmä seniorov:

Pre tých, ktorí sa jej nezúčastnili, prinášame výber z najdôležitejších bodov, ktoré je dobre si osvojiť. Odporúčame:

- aby boli obozretní voči neznámych osobám, ktoré ich telefonicky kontaktujú z rôznych príčin a žiadajú od nich peniaze,
- aby si skutočnosť uvádzané v telefonickom rozhovore s neznámou osobou ihneď overili u svojich príbuzných, alebo iných osôb, ktorým dôverujú,
- aby nevyberali svoje finančné úspory pre cudzie osoby zo svojich účtov a nedávali peniaze osobám, ktoré nepoznajú,
- aby nepúšťali cudzie osoby na svoj pozemok, do svojich príbytkov,

- aby boli opatrní pri internetových nákupoch a overili si predajcov e-shopov,
- aby v týchto prípadoch, alebo aj v iných prípadoch, kedy majú podozrenie z podvodného konania, ihneď kontaktovali Policajný zbor na čísle 158 alebo Mestskú políciu vo Svite na NONSTOP t. č. 0905 636 715.

Mgr. Erika Danková

Ideme ďalej

Technické služby Mesta Svit sa významnou mierou podieľajú na chode nášho mesta. Rozmanité spektrum činností a obmedzené finančné prostriedky sú veľkou výzvou pre vedenie a zamestnancov organizácie. V článku chceme informovať čitateľov o fungovaní organizácie v tomto roku.

Technický úsek

V tomto roku sa zvýšil podiel finančných prostriedkov vynaložených na opravy ciest. Drobnejšie praskliny v asfaltovom povrchu sú opravené formou zálievok tekutou asfaltovou zmesou zamestnancami správcu za pomoci zariadení, v ktorých sa pomocou nahriatia asfaltovej kocky tekutý asfalt zalieva do prasklín a škár. Táto metóda dokáže lokálne ošetriť povrch, aby nedošlo k po-

stupnému znehodnoteniu najmä po zime a vytvorení hlbokých dier, ktorých oprava je nákladnejšia z pohľadu potreby materiálu, techniky a času zamestnancov. Za posledné roky sme zakúpili dve zariadenia na lokálne opravy našimi zamestnancami. V uplynulých dvoch rokoch bola táto forma opravy využívaná na niekoľkých uliciach. Najväčší podiel má ulica Mierová a Záhradná. Už po realizácii zálievok v minulom roku sme na opravených úsekoch mali menej hlbokých

dier po zime, než v predošlých obdobiach, čo potvrdzuje zmysluplnosť tejto činnosti.

U niektorých častí vozoviek dochádza k takzvaným sieťovým rozpadom, následkom čoho je hustejší výskyt škár na malom úseku. Na tieto typy poškodení sa používajú opravy ciest tryskovou metódou.

„Táto metóda sa používa len na plytké výtlky, maximálne do hrúbky 2 centimetrov a na trhliny. Uzatvára sa ňou povrch vozovky. Trysková metóda sa zvykne používať na menej frekventovaných cestách.

Využíva sa na cestách s nižšou rýchlosťou a intenzitou dopravy, najmä na cestách II. a III. triedy. V niektorých prípadoch i na cestách I. triedy. Pre mestá a obce je významným prvkom. Životnosť takejto opravy závisí najmä od stavu ložnej vrstvy vozovky, dopravného zaťaženia a klimatických podmienok. Životnosť opravy je dočasná, ale môže vydržať aj niekoľko sezón. Je priamo závislá na rozsahu porúch a na intenzite

pokračovanie na strane 16

prejazdu vozidiel za 24 hodín. Najskôr sa musí vytlk, či trhlina precistiť tlakom vzduchu. Potom sa aplikuje asfaltové spojivo a nastrieka sa kamenivo obalené asfaltovým spojivom. Navrch sa nanesie ešte ďalšie kamenivo. Nakoniec sa ešte opravovaný úsek vyčistí od zvyškov, ktoré po oprave ostali.“ (zdroj informácie: Slovenská správa ciest).

Všimaví obyvatelia v uplynulých týždňoch spozorovali opravy ciest v meste práve touto metódou. Tieto práce boli realizované externou firmou, nakoľko správca ciest (TS) nevlastní technológiu, ani strojné vybavenie (vozidlo) na opravy týmto spôsobom. Dôraz bol kladený na cesty, ktoré sú frekventované a na ktorých sa prejavujú práve vyššie spomínané sieťové rozpady. Medzi úseky, ktoré boli opravené patrí najmä Horská ulica, časť Hraničnej ulice, ulica Fraňa Kráľa, Hviezdoslavova, SNP a Štúrova ulica.

Veríme, že touto prevenciou udržíme stav ciest na akceptovateľnej úrovni dlhšie obdobie. Pokiaľ by mesto muselo riešiť rozsiahle rekonštrukcie ciest, ako tomu bolo naposledy na Štefánikovej ulici, muselo by v mestskej pokladnici nájsť stotisíce eur.

Okrem tejto činnosti bolo opravených 8 vpadnutých kanalizačných vpustí, z toho 5 na ulici Horskej, 1 na Školskej, 1 na Okružnej a 1 na ulici Štúrovej.

Z detských hracích prvkov bola opravená trampolína na sídlisku E, poškodená vandalmi. „Včielka“ z ihriska Kobylka na ulici Jilemnického bola premiestnená, revitalizovali sme pôvodné detské prvky, ktoré budú spätne umiestnené v rámci investičnej akcie vodozádržných opatrení.

Pohrebné a cintorínske služby

Pohrebné a cintorínske služby majú vynikajúce renomé vzhľadom na kvalitu poskytovaných služieb. V tomto roku sa podarilo zrekonštruovať bývalú márnicu (objekt pri vstupnom portáli) za využitia vlastných zamestnancov. Komplexná výmena dvoch garážových brán, dvere na západnej strane, vnútorné opravy, podlahy, omietky, vymalovanie, polozenie zámkovej dlažby pred vchodom, osadenie kvetináčov a čiastočná rekonštrukcia elektroinštalácie nadviazala na opravu strechy v minulom roku. Prepadnutá strecha a zatekanie spôsobili vážnu hrozbu zrútenia stavby. Bolo tiež upravené okolie bývalej márnice a ostáva ešte výme-

na dverí na západnej strane. Toto úsilie sa vyplatilo, nakoľko revitalizované priestory môžeme využívať pre účely uskladnenia techniky a materiálu. Sekundárnym efektom je uvoľnenie dočasne zapožičaných priestorov v meste, ktoré môžu byť využité pre iné účely. Okrem toho majú zamestnanci všetko potrebné z hľadiska fungovania po ruke a nemusia „pendlovať“ do vzdialenejších priestorov.

V roku 2023 boli opravené staré plotové dielce zo severnej strany, bola odstránená korózia a zvarené prehrdzavené plotové dielce. Následne tieto dielce a zábradlia zamestnanci natreli farbou, čím sa zvýšil dôstojný charakter tohto pietneho miesta.

Zatekanie viacerých budov v areáli cintorína sa postupne odstraňuje. Bolo opravené oplechovanie napravo pred vstupným portálom, ako aj bočná východná stena vstupného portálu, kde dochádzalo k zatekaniu a olupovaniu omietky. Následne sme vlastnými silami opravili omietky a zasanovali bielou farbou na východnej vnútornej strane vstupného portálu.

V snahe podporiť separovaný zber, s pozitívnym dopadom na zníženie nákladov za skládkovanie komunálneho odpadu, sme na cintoríne umiestnili farebné kontajnery na separovaný zber.

Boli opravené lavičky a koše pred smútočnou sieňou, vymenené poškodené obrubníky, uložené dlažbové kocky pred brámkou od Štokavy, boli tiež uložené dlažbové kocky pred tabuľami s umiestnením hrobov.

Zub času sa podpísal aj na teraz už zvetrané schody, ktoré sú postupne rekonštruované. Po výkopových prácach bol predĺžený vodovod do vzdialenejších častí cintorína, aby pozostalí nemuseli nosiť vodu z veľkých vzdialeností. Úplnou samozrejmosťou sú

opakujúce sa činnosti, súvisiace s úpravou zelene, záhonov, drevín, pravidelné kosenie, hrabanie, či zametanie chodníkov.

V tomto období bolo opravené ozvučenie v areáli cintorína a počas „dušičiek“ bude pobyt v areáli príjemný hudbou. Pre účely obradov v extraviláne je taktiež k dispozícii nové prenosné ozvučenie.

S ohľadom na obmedzené kapacity sa hľadajú možnosti zvýšenia hrobových a urnových miest. Boli zadefinované hrobové miesta a pripravili sa na budúce použitie. Žiaľ predchodcovia zanechali nedostatočnú dokumentáciu užívateľov hrobových miest. Z uvedeného dôvodu sme umiestnili na nevysporiadané hrobové miesta oznamy formou nálepiek, aby pozostalí kontaktovali vedenie a zmluvne vysporiadali nájomné vrátane finančnej úhrady. Tieto informácie boli taktiež zverejnené formou oznamov na cintoríne, dome smútku a v médiách. Pokiaľ nebudú tieto miesta zmluvne ošetrené, budú využité v ďalšom období v prospech nových nájomcov.

V časti kolumbária boli opravené lavičky, dlažby a odstránila sa burina, zasahujúca do chodníkov a dlažby. V kolumbáriu nás mrzí skutočnosť, že pozostalí zanechávajú prázdne kahance, či staré vence v priestoroch kolumbária, čo následne znehodnocuje tento priestor a stáva sa skladiskom. Preto chceme požiadať pozostalých, aby si nielen spomenuli na svojich blízkych, ale aj udržali dôstojný charakter tohto pietneho miesta hlavne v období Sviatku všetkých svätých.

V tomto roku pokračuje aplikácia Virtuálny cintorín, pričom boli osadené tabule pred vstupom na cintorín, ktoré zvyšujú informovanosť o hrobových miestach. Postupne vysporadúvané nájomné zmluvy sa následne premietajú do označenia vo virtuálnom cintoríne. Okrem tejto aplikácie je k dispozícii aj samostatná internetová stránka pohrebných a cintorínskych služieb na adrese www.pohrebysvit.sk, pričom zamestnanci sú k dispozícii na telefóne NON STOP - 0905 253 412.

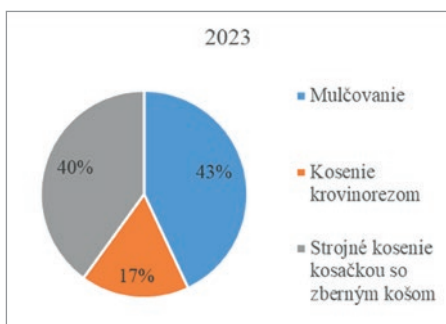
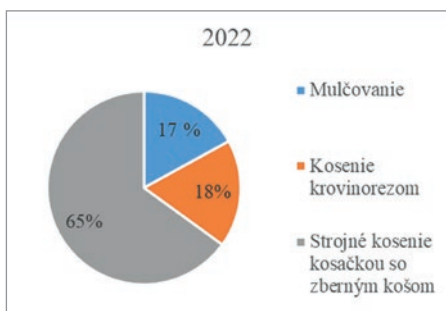
Pohrebné a cintorínske služby ponúkajú ručne robené pietne vence, kytice a ikebany. Okrem „dušičiek“ vieme umocniť atmosféru peknými ikebanami počas iných sviatkov v roku, napríklad na Veľkú noc, Vianoce, či pripraviť zaujímavé jarné, letné, alebo jesenné variácie.

Na stránke mesta Svit a v mestských novinách sú pravidelne zverejňované informácie o posledných rozlúčkach na cintoríne vo Svite.

Verejná zeleň

Technické služby Mesta Svit môžu získať zdroje aj mimo rozpočtu, čo znamená priaznivý vplyv na mestské financie. Za posledné roky boli požiadané dotácie za dosahovanie vysokého percenta triedeného odpadu na základe iniciatívy vedenia organizácie. Touto cestou sa podarilo získať finančné prostriedky, ktoré boli v tomto roku využité na zakúpenie dvoch mulčovacích kosačiek.

Prostredníctvom tejto techniky znižujeme náklady na zber, zvoz trávy a následné spracovanie v kompostárni, čím dochádza k ďalším úsporám na nákladoch. Tento spôsob si vybrali viaceré samosprávy na Slovensku.

V predchádzajúcom roku sa základné plochy kosili v priemere dvakrát, zatiaľ čo v tomto roku, vzhľadom na rast produktivity práce, použitie dvoch nových mulčovacích kosačiek a klimatické podmienky, sme kosili základné plochy trikrát. Ako je zrejmé z priložených grafov (vyššie), zvýšilo sa použitie mulčovania medziročne zo 17 % na 43 %, čím sa potvrdil zámer a správnosť zakúpenia mulčovacích kosačiek a návratnosť tejto investície.

Okrem pravidelne opakujúcich sa činností kosenia, polievania, strihania živých plotov, pletia a výrubu stromov sa v tomto roku vo väčšej miere využívala fréza na rezanie kmeňov, kde sme zakúpili nové frérovacie kotúče a zrekonštruovali strojné zariadenie.

Mrzí nás fakt, že sa počas kosenia musí brať ohľad na „lesy“ rôznych vešiakov, sušiakov, prašiakov, čo nielen vizuálne kazí vzhľad mesta, ale aj výrazne znižuje produktivitu práce. Namiesto nasadenia mul-

čovacích kosačiek je potrebné obkásať tieto archaické prvky minulého storočia strunovými kosačkami, následne pohrabať a pozbierať pokosenú trávu ručne, čo významne zvyšuje prácnosť a spomaľuje postup prác. V spolupráci s domovými dôverníkmi apelujeme na obyvateľov, aby sa početnosť týchto „prvkov“ znižovala, čo sa nám čiastočne darí.

V tomto roku sa zvýšil rozsah postrekov buriny, najmä v chodníkoch, ich okolí, zastávkach, zámkovej dlažbe, čím chceme revitalizovať chodníky a zastaviť rast buriny. Na tento postup sú rôzne názory, avšak mnoho rokov sa tejto téme nevenovala pozornosť, čo vyústilo do zarastenia chodníkov. Sú testované rôzne metódy (napríklad vypalovaním, alebo horúcou vodou), doposiaľ nepriniesli také výsledky, na základe ktorých by bolo vhodné ich aplikovať vo zvýšenom rozsahu. Na základe požiadavky obyvateľov Terasovej ulice sme sfunkčnili zarastený a zanedbaný chodník na Terasovej ulici v časti Pod Skalkou. Činnosti oddelenia Verejnej zelene boli podporené nákupom postrekovačov a krovínorezov.

Odpadové hospodárstvo

Široký záber zodpovednosti znamená oblasť odpadového hospodárstva. Sprisňujúce sa legislatívne podmienky, rast nákladov a inflácie mimoriadne komplikujú manažment v tejto oblasti. Komunálny odpad a separovaný zber sú priamo prepojené. Lepšie triedenie znamená úsporu nákladov a tým aj poplatkov obyvateľov. Náklady na zber a triedenie papiera, plastov a skla sú hradené prostredníctvom organizácie zodpovednosti výrobcov (OZV). V tomto roku Ministerstvo životného prostredia odhalo licenciu OZV Recyklogroup, ktorá financovala triedený zber v našom meste. Neblahým pozostatkom sú neuhradené faktúry za niekoľko mesiacov, čo negatívne ovplyvnilo financovanie triedeného zberu v našom meste. Mimoriadnym úsilím vedenia Technických služieb Mesta Svit sme dokázali v krátkom čase po skončení licencie Recyklogroup už

od mája uzatvoriť zmluvu s novou organizáciou za výhodnejších podmienok, než nám ponúkali v tom čase iné OZV, čím sme si stabilizovali financie potrebné na krytie nákladov na separovaných zber plastov, papiera a skla.

Aj v tomto roku pokračujeme v predaji

druhotných surovín vo vlastnej rézii, čím si zlepšujeme hospodárenie v tejto oblasti, čo za predchádzajúceho vedenia Technických služieb nebolo zrealizované. Zavedený zber vratných plastových fliaš prostredníctvom obchodov zlepšil životné prostredie, čo však malo negatívny dosah na percento triedenia v meste, ako aj znížilo výnosy za druhotné suroviny v tejto komodite, ktoré sme v minulom roku inkasovali.

S cieľom zlepšenia triedenia zvyšujeme kvalitu a počet druhov jednotlivých zložiek separovaného zberu. Zvlášť sa triedia a následne zhodnocujú kartóny, noviny, časopisy a kancelársky papier, plastové fólie, plastové fľaše, aviváže, veľké plastové predmety (napr. vyradené hračky), blistre mäsových a mliečnych výrobkov, polystyrény. Toto úsilie znamená zlepšenie percenta triedenia, úsporu nákladov na skládkovanie a získanie dotácie za percento triedenia odpadov, čím sme vykompenzovali výpadok vratných plastových fliaš.

Čo nás najviac mrzí sú ľahostajní občania, ktorí ignorujú jednoduché pravidlá. Večný problém je lenivosť niektorých spoluobčanov, ktorí neposkladajú papierové krabice a tak sa modré kontajnery rýchlo zaplnia a vozíme vzduch, nehovoriac o tom, že sa zvyšujú náklady, ktoré v konečnom dôsledku znamenajú menej peňazí, použiteľných na iné činnosti. Vedľa stojísk sa často objavia rôzne elektrospotrebiče, nábytky a iné druhy odpadov. Jedná sa o čierne skládky s dopadom na financie našej organizácie. Je až podivuhodné, že ľudia majú peniaze na nové spotrebiče a nábytky, ale nenájdu peniaze na odvoz na zberný dvor. Pritom pri zakúpení nového elektrospotrebiča je obchod povinný odobrať starý elektrospotrebič bezplatne.

Aj v zelených kontajneroch na sklo môžeme nájsť rôzne „skvosty“, ktoré tam nepatria. Zamestnanci musia práce pretriediť odpad, aby nám sklárne tento druhotný odpad odobrali bez sankcie za znečistenie.

Inou témou sú pneumatiky, ktoré vodiči pohodlia na skládkach. Naša organizácia nemá oprávnenie na nakladanie s pneumatikami. Tieto je potrebné odovzdať v pneuuserise, kde sa pneumatiky vymieňajú. Aj v tomto prípade platí ľahostajnosť k nášmu životnému prostrediu. Najväčší výskyt takýchto čiernych skládok je na jar a jeseň, kedy vodiči menia pred sezónou pneumatiky.

Apelujeme na spoluobčanov, aby upozornili takýchto ľudí, aby nám neznečistovali naše životné prostredie. K dispozícii je aj mestská polícia, ktorá vie pomôcť pri riešení takýchto deliktov.

Vojna na Ukrajine, rast nákladov všetkého druhu a niekoľkonásobné dopady rastu cien energií sa snažíme eliminovať niekoľkými spôsobmi. V závere minulého roka sme zrušili prevádzku technického úseku na Štefánikovej ulici, čím sme ušetrili na nákladoch na energie, najmä elektrickú energiu, vodné a stočné. Všetky materiály, technika a zamest-

pokračovanie na strane 18

► pokračovanie zo strany 17

nanci boli presunutí do priestorov na Zbernom dvore, ktorý prestáva kapacitne stačiť na „ustajnenie“ celej techniky. Presunom zamestnancov na Zberný dvor sa optimalizovalo riadenie bežnej prevádzky, pričom pre presunutých zamestnancov boli využité sociálne priestory a šatne na Zbernom dvore.

Počas jesene minulého roka sme zrušili vykurovanie Zberného dvora elektrickou energiou. Zakúpili sme a zaviedli centrálné vykurovanie kotlom na drevo, pričom ako palivo využívame drevo z povinného výrubu stromov v meste. Tým sme, ako sa hovorí „zabili dve muchy jednou ranou“, jednak sme ušetrili na elektrickej energii, ktorá v danom období vzrástla cca päťnásobne, jednak sme zhodnotili drevnú hmotu z povinného výrubu stromov.

Okrem týchto opatrení sme postupne vymenili okná a dvere na Zbernom dvore, čím sme zlepšili sociálne podmienky zamestnancov a dosiahli ďalšiu úsporu z pohľadu nákladov na vykurovanie.

Čo sa týka sociálnych podmienok zamestnancov, došlo k rekonštrukcii pôvodného skladu. Zrekonštruovaná miestnosť priniesla zlepšenie priestorových pomerov a je využitá pre nové šatne, čím sa zlepšili pracovné podmienky. Najvýraznejšou zmenou v prospech zlepšenia pracovných a sociálnych podmienok bola rekonštrukcia miestnosti so sprchami a toaletami, kde

boli zrekonštruované priestory a vytvorené nové sprchové kúty, toalety, umývadlá a zamestnanci tak získali dôstojné podmienky pre svoje fungovanie. Všetky tieto aktivity

boli realizované prevažne za účasti kmeňových zamestnancov, čo opäť znamenalo významnú úsporu nákladov.

Kompostáreň

Súčasťou širokého portfólia činností organizácie je spracovanie biologicky rozložiteľných odpadov (tráva, lístie, konáre) a taktiež zber, zvoz a spracovanie kuchynského biologicky rozložiteľného odpadu. Pre tieto účely využívame vlastnú kompostáreň, kde tieto odpady spracovávame. V tomto roku sme získali do majetku menšiu osievačku, ktorú sme doposiaľ mali len v prenájme. Napriek podaným žiadostiam na zakúpenie vysokokapacitnej kosačky z prostriedkov Enviroföndu nám bohužiaľ žiadna žiadosť nebola schválená. Odkúpením osievačky, ktorú sme pôvodne mali v nájme, sa znížia náklady za nájom v budúcnosti. Priaznivý ohlas má ponuka predaja kompostu, čím si postupne získavame viac záujemcov nielen z radov záhradkárov. Medziročné porovnanie za obdobie marec - júl ukázalo päťnásobné zvýšenie predaja kompostu. Jedná sa o prírodný kvalitný produkt, ktorého parametre sú potvrdené Ústredným kontrolným a skúšobným ústavom poľnohospodárskym. V tomto roku sa opätovne využíva repasovaná nákladná váha, čím odpadla nevyhnutnosť váženia na zbernom dvore.

V kompostárni sú spracované nielen odpady z mesta, ale aj z príľahlých dedín a komerčných organizácií, čo napomáha lepšiemu využívaniu majetku a zlepšuje ekonomiku organizácie.

Verejné osvetlenie

Samostatnou kapitolou je verejné osvetlenie v meste. Nárast cien elektrickej energie koncom minulého roka gradoval na päťnásobku pôvodných cien. Napriek tomu, že došlo k poklesu cien, stále sú násobne vyššie, než pred vojnou na Ukrajine. Už v minulom roku sme boli nútení znížiť rozsah verejného osvetlenia, keďže na vykrytie nárastu cien neboli poskytnuté financie. Je logické,

že pokles rozsahu osvetlenia radovo v desiatkach percent nemôže vykompenzovať drastické nárasty cien v stovkách percent. Okrem toho, stav verejného osvetlenia je negatívne ovplyvnený fyzickým opotrebením stožiarov, výložníkov a žiaľ, najmä poškodením kabeláže rôznymi cudzími subjektami, ktoré si neplnia svoju ohlasovaciu povinnosť ohľadom takýchto havarijných situácií v prípade poškodenia káblových vedení.

Na významnom zhoršení káblových vedení sa negatívne podieľa výstavba nových objektov, prekopávky, zavádzanie nových sietí, napríklad optických káblov. Následne sa občania sťažujú na výpadky verejného osvetlenia, avšak príčinou sú externé subjekty, ktoré častokrát poškodené kabeláže zasypú, alebo opravajú svojpomocne zamestnancami, ktorí nemajú oprávnenia a nie sú vyškolení na tento druh opráv. Následne dochádza k výpadkom, poruchám, či skratom na vedení. Dodatočné opravy sú nákladovo veľmi drahé z hľadiska vyhládavania a následnej opravy. Aj v súčasnosti riešime poškodenie rozvodov verejného osvetlenia v dvoch lokalitách v meste. Pre zlepšenie detekcie poruchových miest sme zakúpili meracie zariadenia, ktoré by v ďalšom období mali prispieť k rýchlejšiemu a presnejšiemu nájdeniu poškodených vedení. Prístrojové vybavenie je možné taktiež využiť pre vytyčovanie sietí pre externé organizácie, napríklad developerov, čím chceme do budúcnosti vylepšiť ekonomiku organizácie.

V súčasnosti hľadáme ďalšie možnosti úspor v spotrebe elektrickej energie. Na základe ponuky externého dodávateľa sme pokusne inštalovali novú súpravu LED osvetlenia na jednom stožiaru. Očakávame

cenovú ponuku a na základe predpokladaných úspor vyhodnotíme možnosti ďalšieho postupu.

Zároveň posudzujeme alternatívnu možnosť výmeny iných druhov LED svietidiel, ktorá vznikla z iniciatívy nášho zamestnanca zodpovedného za verejné osvetlenie v meste. V prípade potvrdenia prínosov tohto riešenia začneme s postupnou zmenou osvetľovacích prvkov, čo bude znamenať úsporu prevádzkových nákladov, ako aj nákladov na obstaranie.

Za účasti kompetentných zamestnan-

cov bol posúdený stav a rozsah verejného osvetlenia v meste. Je zrejmé, že nám financie neumožňujú vyjsť v ústrety všetkým obyvateľom, avšak každý sa prikrýva takou perinou, akú si môže dovoliť.

Autobusová stanica

Od apríla 2022 nám do „vienka“ rozhodnutím Mestského zastupiteľstva pribudla do správy autobusová stanica. V minulom roku vedenie mesta a Technických služieb Mesta

Svit vyvinulo enormné úsilie, aby v zmysle legislatívy dopravca uhrádzal náklady na prevádzku autobusovej stanice. Vzhľadom k neochote dopravcu sme boli nútení zangažovať právne vymáhanie tejto oprávnenej požiadavky, ako aj presadzovať svoje legitímne požiadavky prostredníctvom tretej strany, ktorou je Prešovský samosprávny kraj, ktorý dopravcovi uhrádza časť nákladov vo verejnom záujme. Po ťažkých rokovaniach a ústupkoch zo strany mesta a našej organizácie došlo k podpísaniu zmluvy od februára tohto roka. Predchádzajúce obdobie je stále súdne vymáhané.

Organizačná štruktúra

Technické služby Mesta Svit prešli obmenami aj v personálnej oblasti. V posledných rokoch sa stabilizovalo vedenie jednotlivých oddelení, čo malo za dôsledok zlepšenie riadenia týchto oddelení. Dôležitou stabilizáciou boli poznamenané pracovné pozície vodičov, zamestnancov pohrebných služieb, ako aj údržby. Všetky tieto zmeny prispievajú k zlepšeniu produktivity práce a znižovaniu nákladov. Aj vzhľadom k zastaralému technickému parku je dôležitá údržba techniky a výmenou personálu na tejto pozícii sa významne zlepšil stav techniky a prikróčilo sa už k preventívnej údržbe, nielen k haseniu nakopených technických problémov z minulosti. Cieľom, aj v tejto oblasti, je vykonávať maximum prác vlastnými silami, čím chceme ušetriť financie uhrádzané externým organizáciám.

Z pohľadu organizačnej štruktúry došlo počas uplynulého obdobia k optimalizácii počtu zamestnancov. Dokázali sme sa vyrovnáť s fluktuáciou zamestnancov, čo malo jednoznačne priaznivý vplyv na zvýšenie produktivity práce. K tomu nepochybne prispeli svojou činnosťou vedúci jednotli-

vých oddelení a noví zamestnanci, nepoznačení „starými maniermi“.

Investície

Počas tohto roka bolo vynaložené veľa energie v prospech zlepšenia vozového parku. Okrem spomenutých mulčovacích kosačiek, na ktoré boli využité prostriedky

z predaja starej techniky, bolo zakúpené na základe verejného obstarávania, formou finančného leasingu, úžitkové vozidlo Renault. Na toto vozidlo sme si čiastočne zarobili vlastným úsilím, pretože časť finančných prostriedkov bola získaná z predaja starej autoplošiny, ktorú sme zrekonštruovali a formou súťaže ponúkli na predaj. Okrem tejto techniky boli tiež prostredníctvom verejného obstarávania, zakúpené (formou nájmu) dve prevádzkové vozidlá. Finančnej komisii boli predložené návrhy na obnovu techniky do konca volebného obdobia. Momentálne nás najviac „tlačí topánka“ na fyzicky a morálne opotrebovanom zberovom vozidle. K dispozícii nie je vozidlo, ktoré by bolo možné použiť v prípade poruchy na tomto vozidle, pričom vozidlo je v prevádzke päť dní v týždni.

Pomoc mestu

Technické služby Mesta Svit podporujú mesto nielen bežnými činnosťami, vyplývajúcimi zo zakladateľskej listiny. Významnou pomocou pre mesto je aj podpora kultúrnych, športových, investičných a ad-hoc aktivít, ktoré počas roka v meste prebiehajú. Tieto aktivity znamenajú nemalé finančné, materiálne prostriedky a počty zamestnancov, ktorí sa zúčastňujú na týchto aktivitách (napríklad otvorenie leta, Streetbal, Horal, rekonštrukcie chodníkov, či podporna práca na investičných projektoch).

Na druhej strane znamenajú pre mesto značné úspory v nákladoch. Prostredníctvom cenových prieskumov s využitím lepšej vyjednávacej pozície sú dosahované nižšie ceny. Technické služby Mesta Svit ako významný odberateľ získavajú zľavy z rozsahu z dôvodu vyšších kontrahovaných množstiev. Nemalou úsporou nákladov je realizácia prác vo vlastnej réžii, za využitia vlastných zamestnancov a techniky. Externým subjektom by mesto muselo platiť aj režijné náklady a zisk, čím by na týchto cenách prerobilo. Pokiaľ je už nevyhnutné kontrahovať nákup materiálu, služieb, alebo investície, je výhodnejšie realizovať nákupy prostredníctvom tejto organizácie, čím sa ušetria významné finančné prostriedky.

Technické služby mesta Svit

Basketbalisti Svitú okupujú po skvelom štarte najvyššie pozície v mnohých súťažiach

Basketbalová sezóna 2023/ 2024 naplno odštartovala a v Iskra aréne to znamená jediné, hlavne počas víkendú vidieť tímy, ktoré hrajú o to, aby do bohatej histórie Iskry Svit pridali ďalšie tituly majstrov Slovenska.

Najväčšia pozornosť a radosť bola v septembri a v októbri z výsledkov a postavenia mužského tímu. „Medvede“ cez leto omladili a vymenili trénera. Nový šéf svitskej lavičky - Lukáš Varga ale našiel evidentne víťazný recept. Už v prvom kole sa podarilo ukoristiť víťazstvo v hlavnom meste nad Interom Bratislava (84:71). Síce, následne prišla prehra v Handlovej (78:91), ale na to odpovedali šnúrou troch víťazstiev za sebou, vrátane úspechu vo východniarskom derby so Spišskými Rytiermi (74:62).

„Za sebou máme len 5. zápas sezóny, ešte nás čakajú v prvej štvrtine základnej časti veľmi dobré tímy, ale som šťastný, ako sme zakončili náš nabitý program (4 zápasy za 10 dní). Každý zápas je dôležitý. Keď vyhráme, tak získate sebavedomie. Keď prehráte, je to budiček, z ktorého sa treba otriasť. Víťazstvo u súperov je v tejto lige cennejšie, hlavne pre nás, keďže oproti ostatným cestujeme viac a dlhšie. Všetko okolo nás sa snažíme použiť ako motivačný prvok. Čím ťažšia je cesta, tým je väčšia sláva. To, že sme mladí, je zároveň našou silnou stránkou. Snažíme sa to využiť ako našu vý-

hodu a tým prekonať našich súperov,“ vravel po úspešnom derby tréner Iskry. V tom období bojovali Svitanie o post najlepšieho tímu Niké SBL. Spolu s ďalšími 3 tímami mali bilanciu 4 výhier a 1 prehry.

Juniori a kadeti sa prebojovali do skupiny Gold

Svoju neľahkú misiu splnilo aj družstvo juniorov, ktoré na prelome mesiacov bojovalo na kvalifikačných turnajoch o postup do tzv. skupiny Gold (medzi najlepšie tímy Slovenska). Bez jedinej prehry zdolali RIM Basket Košice, TYDAM Košice, Spišských Rytierov, TSM Sláviu Žilina a IMC Slovakia Považskú Bystricu, čím obsadili v skupine Východ prvé miesto a môžu sa tak pustiť minimálne do obhajoby bronzu z predchádzajúceho ročníka. „Všetkých 5 zápasov sme odohrali v stabilnej forme, musím povedať, že na začiatok sezóny v celkom solídnej forme. Som rád, že sme turnaje odohrali v širokej rotácii hráčov, vrátane pendlujúcich kadetov. Boli to kolektívne výkony, na ktoré budeme chcieť naviazať aj v ďalších zápasoch,“ hovoril kouč tohto družstva, Stanislav Seman.

Rovnako úspešne si počínali aj kadeti. S bilanciou 5 výhier a len 2 prehier si celkom hladko zabezpečili postup do skupiny Gold vo svojej kategórii. Pomohli k tomu najmä úspechy nad Spišskými Rytiermi a RIM Basket Košice.

Odštartovali aj iné súťaže

Koniec septembra a začiatok októbra je pravidelne termínom, kedy začínajú mnohé ďalšie súťaže, ktorých súčasťou sú aj hráči Iskry Svit. Prvoligové družstvo do 23 rokov zaznamenalo v úvodnom kole tesnú prehru na palubovke TSM Slávia Žilina - 67:73. Kadeti odštartovali skupinu Gold prehrou s favorizovaným AKAPO Lučenec - 75:79.

Starší žiaci budú hrať v kategórii Silver. V kvalifikácii obsadili 5. pozíciu s 3 výhrami a 4 prehrami, keď im len tesne ušiel postup medzi najlepších. K najvyšším priečkam mieri aj kolektív žiakov, v polovici októbra bol v skupine východ na delenej 3. pozícii. Neskôr sa začnú súťažné zápasy pre mladších žiakov a mladších minižiacov.

Príďte do Iskra arény

Výborné výsledky basketbalistov Iskry Svit prichádzajú najmä vďaka vašej podpore z tribún. Sledujte sociálne siete klubu - Facebook, Instagram a oficiálnu klubovú webstránku, aby ste mali prehľad o tom, kedy zavítať do Iskra arény. V podstate každý víkend máte možnosť vidieť v akcii „medvedov“!

Michal Duchovič, foto: Dominik Haľama

Mesačník MsÚ vo Svit. Vydáva MsÚ, Hviezdoslavova 32, Svit, IČO: 00326607. Predseda redakčnej rady Ing. Ján Hutník, prednosta MsÚ Svit. Adresa: MsÚ Svit (redakcia@svit.sk, Daniela Virostko - daniela.virostko@svit.sk). Reg. č. EV 1268/08, ISSN 1339 116X. Tlač: Tlačiareň SLZA. Nevyžiadané rukopisy nevraciam. Redakcia nenesie zodpovednosť za obsah príspevkov a vyhradzuje právo výberu, redakčnej úpravy a krátenia. Príspevky sú zverejňované bez nároku na honorár. Foto na titulke: Jozef Vokal. Uzavierka čísla bola 15. 10. 2023. Noviny neprešli odbornou jazykovou úpravou.